WIKIPEDIA

Urdu

Vikipēdijas lapa

Urdu (اُردوُ, *urdū*, izrunā: [ˈʊrd̪uː]) (vietēji pazīstams kā **Lāškārrī** لشکری[3][4]) ir indoirāņu saimes indoāriešu atzara valoda. Būtībā tā ir hindustāņu valodas literārā valoda, kas tiek izmantota musulmaņu pasaulē. Otra hindustāņu literārā valoda ir hindi, kas fonētiski un gramatiski ir tāda pati, bet to izmanto hinduisti. Urdu ir viena no divām Pakistānas valsts valodām, kā arī viena no 22 klasificētajām Indijas valodām un oficiālā valoda četros Indijas štatos: Utarpradēšā, Bihārā, Āndhra Pradēšā un Džammu un Kašmīrā. Urdu vārdu krājums ir attīstījies sanskrita, persiešu, arābu, kurdu un tjurku valodu ietekmē. Mūsdienās urdu valodas vārdu krājumu stipri ietekmē pendžābu un angļu valoda.

Urdu اُردوُ لشکری	
Izruna:	IPA: [ˈʊrd̪uː]
Valodu lieto:	Pakistānā, Indijā
Pratēju skaits:	dzimtā valoda 65 miljoniem[1] valodu zin ap 100 miljoniem[2] kopā ar hindi, valodas pratēji ir ap 490 miljoniem
Valodu saime:	Indoeiropiešu Indoirāņu Indoāriešu Centrālās zonas Rietumhindi Hariboli
Urdu اُردوُ	
Rakstība:	arābu rakstība (urdu alfabēts), dēvanāgarī
Oficiālais statuss	
Oficiālā valoda:	Pakistāna, Indija
Regulators:	Nacionālā valodas pārvalde (*Idara Farogh e Qaumi Zaban*, Pakistanā); Nacionālā padome urdu valodas veicināšanai (*Qaumī kaunsala barā'ē-furōġ-ai-urdū-zabān*, Indijā)
Valodas kodi	
ISO 639-1:	ur
ISO 639-2:	urd
ISO 639-3:	urd (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=urd)

Teritorijas, kur urdu ir oficiālā valoda vai viena no oficiālajām valodām

Citas teritorijas, kur hindi ir oficiālā valoda

Piezīme: Šī lapa var saturēt IPA fonētiskās rakstzīmes unikodā. Bez pilnīga renderēšanas atbalsta vajadzīgo

Satura rādītājs

Ģeogrāfiskā izplatība

Urdu alfabēts

Gramatika

Atsauces

Ārējās saites

Ģeogrāfiskā izplatība

Cilvēku skaits, kuriem urdu ir dzimtā valoda, tiek lēsts no 60 līdz 70 miljoniem. To pratēju skaits tiek lēsts ap 100 miljoniem.[2] Pēc 2001. gadā Indijā veiktās tautas skaitīšanas datiem šajā valstī dzīvoja 52 miljoni urdu pratēji, kas bija 6% no visiem Indijas iedzīvotājiem. 2008. gadā Pakistānā dzīvoja aptuveni 13 miljoni cilvēku, kuriem urdu bija dzimtā valoda. Vairāki simti tūkstoši urdu valodas pratēji dzīvo Apvienotajā Karalistē, Saūda Arābijā, Amerikas Savienotajās Valstīs un Bangladešā. Bangladešā šī valoda tiek saukta par *bihari*.

Urdu alfabēts

Urdu pierakstīšanai izmanto urdu alfabētu, kas patiesībā ir mainīts persiešu alfabēts, un tas savukārt ir radies no arābu alfabēta. Vārdi tiek rakstīti no labās uz kreiso pusi. Alfabētā ir 38 burti.

Gramatika

simbolu vietā var redzēt jautājuma zīmes, kastes vai citus simbolus.

No gramatikas viedokļa urdu daudz neatšķiras no hindi.[2] Viena no izteiktākajām atšķirībām ir arābu un persiešu priedēkļu un piedēkļu lietošana, piemēram, دار (*dar-*), با (*ba-/baa-*), دار (*-dar*), ساز (*-saz*) un خور (*-khor*).[2]

Atsauces

1. Nationalencyklopedin "Världens 100 största språk 2007" The World's 100 Largest Languages in 2007
2. «Urdu language» (http://www.britannica.com/EBchecked/topic/619612/Urdu-language) (angliski). Encyclopedia Britannica. Skatīts: 2014. gada 27. decembrī.
3. Aijazuddin Ahmad. *Geography of the South Asian Subcontinent: A Critical Approach* (https://books.google.com/books?id=I2QmPHeIowoC&pg=PA120). Concept Publishing Company, 2009. 120–. lpp. ISBN 978-81-8069-568-1.
4. Alyssa Ayres. *Speaking Like a State: Language and Nationalism in Pakistan* (https://books.google.com/books?id=FddJQi1dQ30C&pg=PA19). Cambridge University Press, 2009. gada 23. jūlijs. 19–. lpp. ISBN 978-0-521-51931-1.

Ārējās saites

Urdus Vikipēdija, brīvā enciklopēdija

- Vikikrātuvē par šo tēmu ir pieejami multivides faili. Skatīt: ***urdu***.
- «Urdu» (http://www.ethnologue.com/language/urd) (angliski). Ethnologue.
- «Tīmekļa vietņu adrešu grāmata urdu» (https://web.archive.org/web/20150105192948/http://dmoz.pk/Provinces/Urdu-Web/) (angliski). dmoz. Arhivēts no oriģināla (http://dmoz.pk/Provinces/Urdu-Web/), laiks: 2015. gada 5. janvārī. Skatīts: 2014. gada 26. decembrī.
- «Angļu-urdu vārdnīca» (https://web.archive.org/web/20141225080131/http://www.dictionaryurduenglish.com/) (angliski). dictionaryurduenglish.com. Arhivēts no oriģināla (http://www.dictionaryurduenglish.com/), laiks: 2014. gada 25. decembrī. Skatīts: 2014. gada 26. decembrī.

Šis ar valodniecību saistītais raksts ir nepilnīgs. Jūs varat dot savu ieguldījumu Vikipēdijā, papildinot to (https://lv.wikipedia.org/w/index.php?title=Urdu&action=edit).

Saturs iegūts no "https://lv.wikipedia.org/w/index.php?title=Urdu&oldid=3143836"

Šī lapa pēdējoreiz labota: 2019. gada 28. novembris plkst. 05.28.

Teksts ir pieejams saskaņā ar Creative Commons Attribution/Share-Alike licenci; var pastāvēt papildu ierobežojumi. Plašākai informācijai skatīt lietošanas noteikumus.